

§ 18 **Ympäristöterveydenhuollon vuoden 2020 valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi**

HYD/332/11.00.03/2021

Valmistelija vs. 1. kaupungineläinlääkäri Järvimaa Taru p. 040 159 0965

Esittelijä vs. 1. kaupungineläinlääkäri Järvimaa Taru

Valmisteluteksti Ympäristöterveydenhuoltoa säätelevien lakien mukaan ympäristöterveydenhuollon viranomaisvalvonnan on oltava suunnitelmallista. Kunnan tulee laatia oma, valtakunnalliseen valvontaohjelmaan perustuva ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma.

Valvontasuunnitelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen (665/2006) ja valtioneuvoston asetus kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (1811/2009) mukaan suunnitelman toteutuminen tulee arvioida vuosittain ainakin seuraavien tekijöiden osalta:

1. tarkastusten määrä valvontakohdetyypeittäin
2. tarkastusten kattavuus
3. näytteiden määrä valvontakohdetyypeittäin
4. valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi tulee toimittaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 31.3.2021 mennessä. Aluehallintovirastot tekevät toteutumisen arvioinneista aluekohtaiset yhteenvedot ja toimittavat ne edelleen asianomaisiin virastoihin.

Vuonna 2020 koko ympäristöterveydenhuollon toimintaan vaikutti siirtyminen valtakunnalliseen toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä Vatiin. Järjestelmän käyttöönotto osin keskeneräisenä ja perehtyminen siihen vaati edelleen resursseja.

LaatuNet-laadunhallintajärjestelmän käyttöönotto yhdessä viiden muun Uudenmaan alueen ympäristöterveydenhuollon yksikön mahdollisti yhteistyön tiivistämisen kuntien välillä. Ympäristöterveydenhuollosta osallistuttiin aktiivisesti Uudenmaan alueen yhteistyöpalaveriin ja -työryhmiin, joissa tavoitteena on käytäntöjen ja valvonnan yhdenmukaistaminen sekä valvonnan laadun parantaminen valtakunnallisen teeman mukaisesti. Vuoden 2020 aikana LaatuNet-laadunhallintajärjestelmän toimittaja vetäytyi järjestelmän päivitysvastuusta ja tehtävät siirtyivät takaisin ympäristöterveydenhuollolle. Covid-19 pandemia pakotti nopeasti kehittämään uusia toimintatapoja tarkastusten turvalliseen suorittamiseen. Tautisulkujen vuoksi suunnitelmallisia tarkastuksia päästiin tekemään vasta elokuussa, ja tarkastukset ruuhkautuivat loppuvuoteen. Henkilöstömäärään suhteutettuna yksikössä oli myös runsaasti sijaisia, ja tehtävien kierrättämistä yksikön sisällä. Vuonna 2020 vastuualueella työskenteli yhteensä kuusi sijaista, kun eläinlääkintähuoltoa ei oteta huomioon. Haasteista huolimatta ympäristöterveydenhuolto saavutti hyvin tavoitteensa ja hoiti lakisääteisesti sille asetetut tehtävät.

Elintarvikevalvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Vuoden 2020 elintarvikevalvontasuunnitelmaa laadittaessa noudatettiin Ruokaviraston ohjetta 10503/2 elintarvikehuoneiston riskiluokituksesta ja valvontatarpeen määrittämisestä. Lisäksi otettiin huomioon Uudenmaan alueen yhteistyöryhmissä linjatut tarkennukset valvontatiheyksien määrittämisessä. Vuonna 2020 tarkastuksia jatkettiin ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen teeman mukaisesti kohdentaen valvontaa riskiperusteisemmin ja tehokkaammin. Kaikki ne kohteet tarkastettiin, jotka olivat edellisenä vuonna saaneet C- tai D-arvion, riippumatta kohteen riskinarvioinnin mukaisesta valvontatiheydestä. Hyvinkään kaupungin ympäristöterveydenhuolto teki yhteensä 200 elintarvikevalvonnan tarkastusta. Valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia oli suunniteltu tehtäväksi 201 kpl ja niistä toteutui 187 kpl (93 %). Elintarvikevalvonnan valtakunnallinen Oiva-järjestelmä ohjaa suunnitelmallista valvontaa niihin kohteisiin, joiden toiminnassa todetaan

korjattavaa. Korjattavaa-arvosanan saaneissa kohteissa tehdään seurantatarkastus, joka myös merkitään suunnitelmalliseksi tarkastukseksi. Vuoden 2020 valvontasuunnitelmassa seurantatarkastukset oli otettu huomioon lisäämällä suunnitelmallisten tarkastusten lukumäärää 15 %:lla eli 30 seurantatarkastuksella. Seurantatarkastuksia tehtiin 8 kappaletta eli ne lisäsivät vuoden 2020 tarkastusten määrää 4 % suunnitellusta määrästä.

Tarkastusten kattavuutta voidaan arvioida, kun verrataan tarkastettujen kohteiden määrää kaikkiin elintarvikehuoneistoihin. Vuoden 2020 valvontasuunnitelman mukaan Hyvinkäällä on 361 elintarvikehuoneistoa. Näistä 55 %:iin tehtiin elintarvikevalvonnan tarkastus vuonna 2020. Vuonna 2019 elintarvikehuoneistoista tarkastettiin 58 %. Tarkastusten kattavuus laskee, koska kohteiden tarkastustiheyttä on harvennettu Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti.

Oiva-tarkastuksia tehtiin yhteensä 160 kappaletta. Tarkastusten tulokset jakaantuivat seuraavasti: A (oivallinen) 61 kpl (38,1 %), B (hyvä) 86 kpl (53,8 %), C (korjattavaa) 13 kpl (8,1 %) ja D (huono) 0 kpl (0 %). Vuoteen 2019 verrattuna oivallisen A-arvosanan suhteellinen osuus on noussut ja hyvien B-arvosanojen osuus on pysynyt samalla tasolla. Korjattavaa-arvosanan osuus (8,1 %) on laskenut vuoden 2019 (17,2 %) tasosta alle valtakunnallisen tason (12,7 % vuonna 2020). Hyvinkäällä vuonna 2020 hyvänä pidettävien arviointien (A- ja B-arvosana) yhteenlaskettu osuus (91,9 %) ylittää vuoden 2020 valtakunnallisen tason (86,7 %).

Suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä toimijoiden neuvontaa jatkettiin koskien akryyliamidia, jota voi muodostua elintarvikkeisiin niiden valmistuksen yhteydessä, kun tärkkelyspitoisia elintarvikkeita friteerataan, paistetaan uunissa tai rasvassa tai paahdetaan korkeissa lämpötiloissa (yli 120 °C), ja lihan alkuperän ilmoittamista tarjoilupaikoissa. Huomiota kiinnitettiin myös terveydentilaselvityksiin, ja koronan vuoksi erityisesti hygieenisiin toimintatapoihin ja kuljetuksiin.

Elintarvikenäytteenotto sujui vuonna 2020 suunnitellusti. Suunnitelman mukaisia näytteitä otettiin 45 kappaletta. Lisäksi otettiin kolme Ruokaviraston pyytämää vierasainenäytettä ja viisi valvontasuunnitelman ulkopuolista ruokamyrkytyspäilyä selvittämiseen liittyvää pintapuhtausnäytettä. Hyvinkään omana valvontaprojektina selvitettiin paikallisissa kebabravintoloissa tarjottavan kebabin sekä sen lisukkeiden riisin ja kermaperunoiden mikrobiologista laatua. Elintarvikenäytteitä ravintoloista otettiin 30 kpl ja lisäksi 9 uusintänäytettä huonon mikrobiologisen laadun vuoksi. Kebablihanäytteistä 75 %, riisinäytteistä 70 % ja kermaperunanäytteistä 88 % oli laadultaan hyviä tai vähintään tyydyttäviä. Hyviksi luokiteltujen näytteiden osuus vastasi Hyvinkäällä aiempina vuosina (2010, 2013) tehtyjen vastaavien selvitysten tuloksia. Pääkaupunkiseudun elintarvikevalvonnan yhteistyöprojektissa selvitimme päiväkotiruokien suolapitoisuuksia. Hyvinkään alueelta otettiin kolme näytettä, joista kahden näytteen suolapitoisuus ylitti suositukset. Kaikista tutkituista näytteistä (80 kpl/10 kuntaa) yli 40 % ylitti suositellun suolapitoisuuden. Päiväkotiruokien suolapitoisuuteen kiinnitetään edelleen huomiota ja toimijoita ohjataan suolan käytön vähentämiseen.

Hyvinkään ympäristöterveydenhuoltoon ilmoitettiin vuonna 2020 yksi ruokamyrkytyspäily, joka ei todentunut ruokamyrkytykseksi vaan oli mitä todennäköisemmin norovirustartunta. Elintarvikkeiden ulkomyyntiä valvottiin yhdessä ulkoilmatapahtumassa. Ympäristöterveydenhuolto käsitteli 37 elintarvikehuoneistoilmoitusta, joiden keskimääräinen käsittelyaika oli kuusi vuorokautta. Elintarvikelain mukaisia pakkokeinoja ei käytetty. Ympäristöterveydenhuolto osallistui LaatuNetin järjestämään elintarvikevalvonnan ruokamyrkytystapausta koskevaan interkalibrointiin. Tulokset olivat hyvät, ja interkalibroinnin havaintojen perusteella kehitettiin toimintaa ja tunnistettiin vahvuuksia. Hyvinkään ympäristöterveydenhuollossa ohjattiin kahden eläinlääketieteellisen tiedekunnan opiskelijan ympäristöterveydenhuollon kaksiviikkoinen harjoittelu.

Suunnitelmallisesta elintarvikevalvonnasta kertyi valvontatuloja 33 996 euroa. Kaikkiaan elintarvikevalvonnasta kertyi tuloja 36 661 euroa. Valvonnasta saadut tulot kohdentuvat budjetin mukaisesti ympäristöterveydenhuollon yksikölle.

Terveydensuojelulain mukaisen valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Terveydensuojelulain mukaiseen suunnitelmalliseen valvontaan sisältyy julkisten tilojen kuten koulujen, päiväkotien, hoitolaitosten ja liikuntapaikkojen terveydellisten olosuhteiden valvonta sekä talous- ja uimaveden valvonta. Terveydensuojelun valvontakohteita oli vuoden 2020 alussa 242 kappaletta, joihin oli suunniteltu yhteensä 63 tarkastusta. Suunnitelluista tarkastuksista toteutui 63 eli 100 %. Eniten suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin kouluihin, päiväkoteihin ja kauneushoitoloihin. Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin 37 kappaletta. Kaikista terveydensuojelulain mukaan säännöllisesti valvottavista kohteista tarkastettiin 26 % vuoden 2020 aikana. Osaan tehtiin suunnitelmallinen tarkastus ja osa tarkastettiin esim. terveyshaikkaepäilyä takia. Sveitsin uimahallin laajennuksen sekä koronaepidemian vuoksi kaikki allastilat eivät olleet vuoden 2020 aikana käytössä, minkä vuoksi suunnitelluista tarkastuksista toteutui vain 40 %. Usminjärven EU-uimaranta sekä suunnitellut kolme vedenjakelualueita tarkastettiin. Ritasjärven vesiosuuskunnan riskienhallintasuunnitelma viimeisteltiin alkuvuodesta 2020.

Terveydensuojelulain mukaisia valvontanäytteitä otettiin yhteensä 157 kappaletta, joista suunnitelman mukaisia oli 135 näytettä. Ympäristöterveydenhuolto otti suunnitellusti 27 talousvesinäytettä, 9 uima-allasvesinäytettä, 41 uimarantavesinäytettä sekä 58 pintahygieninäytettä. Verkostovesi ja alueen uimavedet olivat mikrobiologiselta ja kemialliselta laadultaan pääosin suositusten mukaisia. Uima-allasvesinäytteitä otettiin suunniteltua huomattavasti vähemmän johtuen koronapandemiasta ja Sveitsin uimalan remontista. Sveitsin uimala otti itse valvontatutkimusohjelman mukaiset uimavesinäytteet, joiden tulokset tulivat tiedoksi ympäristöterveydenhuollolle. Muiden uima-altaiden valvontatutkimusohjelmien mukaiset vesinäytteet otti ympäristöterveydenhuolto. Valvontasuunnitelman ulkopuolisista näytteistä 12 kpl oli legionellabakteerin aiheuttamien sairastumisten selvittämiseen ja seurantaan liittyviä vesinäytteitä, 3 kpl talousvedestä otettuja näytteitä, jotka otettiin vedessä havaittujen hajua- ja makuvirheiden perusteella sekä 6 kpl yksityisistä talousvesikaivoista otettuja näytteitä liittyen pilaantuneen maan puhdistamiseen ja alueen ympäristössä olevien kaivojen vedenlaadun seurantaan.

Ympäristöterveydenhuolto toteutti Hyvinkään oman valvontaprojektin, jossa selvitettiin kauneushoitoloiden yleistä hygieenistä tasoa sekä hoidossa käytettyjen välineiden puhtautta pintapuhtausnäytteiden avulla. Näytteenoton yhteydessä arvioitiin tilojen siisteyttä ja selvitettiin esitietolomakkeen kysymysten avulla tilojen ja välineiden pesu- ja puhdistusmenetelmät. Näytteitä otettiin yhteensä 38 kpl. Pintojen puhtaus oli hyvä 97 %:ssa ja huono 3 %:ssa näytteistä. Näytteenottokohteiden määrä jäi hieman suunniteltua vähäisemmäksi koronapandemian vuoksi, mutta tulosten perusteella kauneushoitoloiden hygieeninen taso todettiin hyväksi.

Vuonna 2020 annettiin yksi terveydensuojelulain 27 §:n mukainen määräys ja asetettiin uhkasakko, mitä ei viety maksatukseen asti. Lausuntoja annettiin yhteensä 24 kpl, joista muille viranomaisille annettiin 15 kpl, rakennusvalvonnalle 6 kpl (4 kpl terveydensuojelulain mukaisia, 1 kpl elintarvikelain mukaisia ja 1 kpl eläinsuojaa koskien) sekä toiminnanharjoittajille 3 kpl terveydensuojelulain mukaisia lausuntoja.

Terveydensuojelulain mukaisesta valvonnasta kertyi tuloja 20 684,40 euroa. Valvonnasta saadut tulot kohdentuvat budjetin mukaisesti ympäristöterveydenhuollonyksikölle.

Korjaavat toimenpiteet ja puutteiden analyysi

Päiväkodeissa ja kouluissa yleisimmät toimenpiteitä edellyttävät puutteet liittyivät lämpöolosuhteisiin, koettuun ilmanlaatuun, ilmanvaihdon riittävytyteen suhteessa tiloissa oleskelevien määrään, erilaisiin hajuhaittoihin ja tilojen siivottavuuteen. Yleisesti voidaan todeta, että tilojen ennakoivilla huoltotoimenpiteillä voitaisiin vähentää koettuja sisäympäristöhaittoja. Tällaisia huoltotoimenpiteitä olisivat mm. lattiakaivojen/viemäreiden sekä lämmitysjärjestelmien säännölliset huollot. Tilojen käyttäjien toiminnalla on merkittävä vaikutus olosuhteisiin, ja siksi esimerkiksi tavaroiden järjestämistä ja vähentämistä sekä säilytyskalusteiden ja tekstiilien puhdistusta ja uusimista olisi tehtävä säännöllisesti.

Sosiaalihuollon asumis- ja laitospalveluiden ja päivätoimintakeskuksien rakennuskannan ikä ja kunto ovat kohteissa vaihtelevia. Kohteiden ongelmat liittyivät yleisimmin ilmanvaihdon toimivuuden tarkastamiseen ja huoltoon, rakenteiden kunnossapitoon, korjaukseen tai uusimiseen sekä kosteusvaurioiden selvittämiseen että piha-alueen turvallisuuden parantamiseen. Yleensä tarkastetuissa kohteissa annettiin ohjausta ja neuvontaa. Ohjaus ja neuvonta liittyivät mm. omavalvontasuunnitelman laadintaan tai täydentämiseen, kiinteistöjen kunnossapitoon ja sisäilman lämpötilan säätämiseen. Hygienian parantamiseen liittyvää neuvontaa annettiin mm. siivouksen laadun valvontaan, tekstiilihuoltoon ja siivousvälineiden säilytykseen liittyen. Sosiaalihuollon asumis- ja laitospalveluiden ja päivätoimintakeskuksien tarkastuksia tehtiin Covid-19 tautitilanteen vuoksi viiteen kohteeseen riskiperusteisesti vuonna 2020, joista yksi tehtiin pelkästään asiakirjatarkastuksena asukkaiden tartuntariskin minimoimiseksi.

Sisäilmatyöryhmässä käsiteltiin vuoden 2020 aikana 4 eri varhaiskasvatuksen ja 7 eri opetustoiminnan käytössä olevan tilan sisäilman laatuun liittyviä ongelmia. Lisäksi kaksi koulua ja yksi päiväkotiki on ollut aiemmin koettujen haittojen ja niiden korjaamiseksi tehtyjen toimenpiteiden vuoksi seurannassa. Yksi koulu on ollut sisäilmatyöryhmän käsittelyssä toistuvasti ja sen osalta odotetaan edelleen hyväksytyyn palveluverkkosuunnitelman mukaisten ratkaisujen toteutumista.

Muuta

Ympäristöterveydenhuolto oli mukana Hyvinkään pohjaveden suojelusuunnitelman päivitystyössä sekä Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitystyössä, joka aloitettiin jo v. 2019. Ympäristöterveydenhuolto on seurannut yksityiskaivojen veden laatua v. 2016 lähtien Nopon pohjavesialueen pilaantumisen vuoksi. Vuonna 2020 kaivoista teetettiin laajemmat tutkimukset ennen puhdistustoimenpiteiden käynnistämistä. Kaivovesissä ei ole havaittu pilaantumisen aiheuttaneita yhdisteitä. Seuranta jatketaan edelleen. Lisäksi osallistuttiin Uudenmaan alueellisen vesihuollon tilannekuvan ylläpitoon ELY-keskuksen, AVI:n ja alueellisen terveydensuojeluviranomaisen kanssa. Kytäjärvi kuntoon -iltaan osallistuttiin Kytäjän Maapirtillä.

Tupakkalain ja lääkelain mukaisen valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Vuonna 2020 tupakkalain valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteitä olivat ravintoloiden tupakointitilojen valvonta sekä erikoisliikkeiden ja vähittäismyyntipakkausten pakkausmerkintöjen valvonta. Hyvinkäällä ravintoloiden tupakointitilat on tarkastettu kolmen vuoden välein. Samaa valvontatiheyttä jatkettiin vuonna 2020. Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksia tarkastettiin jokaisella tupakan vähittäismyyntipaikan tarkastuksella. Vuoden 2020 alussa Hyvinkäällä oli 39 tupakan vähittäismyyntipaikkaa ja kuusi ravintolaa, joissa oli tupakkakoppi. Vähittäismyyntipaikkojen ja niissä sijaitsevien tupakan myyntipisteiden (kassojen, joilla myydään tupakkaa) lukumäärä väheni edelleen valvontavuoden aikana. Vähittäismyyntipaikoista suunniteltiin tarkastettavaksi 21 kappaletta ja ravintoloista suunniteltiin tarkastettavaksi kahden ravintolan tupakointitilan toiminta. Tupakan vähittäismyyntipaikkoja tarkastettiin 17 kappaletta ja tupakointitiloja tarkastettiin yksi. Toinen suunniteltu tupakointitilan tarkastus siirrettiin vuodelle 2021 toimijan vaihtumisen vuoksi. Valvontasuunnitelmasta toteutui 78 % kohteiden lopettamisen vuoksi ja kaikista vuoden 2020 alussa tiedossa olleista valvontakohteista tarkastettiin 40 %.

Vähittäismyyntipaikkojen tarkastuksissa tyypillisin puute oli, että asiakkaiden nähtävillä oltava lakisääteinen myyntikieltoilmoitus puuttui. Muita huomautettavia asioita oli, ettei omavalvontasuunnitelma ollut tarkastettavissa toimipisteessä ja perehdytyskirjauksissa oli puutteita. Toimijoita neuvottiin korjaamaan todetut puutteet. Epäkohtien vuoksi tehtiin yksi seurantatarkastus, jolla todettiin epäkohdat korjatuiksi. Tupakointitilan tarkastuksella ei todettu puutteita. Nikotiinikorvausvalmisteiden myyntipaikkoja valvotaan suunnitelmallisesti lääkelain (395/1987) 5:n 54 c mukaisesti. Hyvinkäällä oli nikotiinikorvausvalmisteiden myyntipaikkoja 19 kappaletta vuonna 2020. Tarkastuksia suunniteltiin tehtäväksi 10 kappaletta tupakan vähittäismyyntitarkastusten yhteydessä ja tarkastuksia tehtiin 10 eli valvontasuunnitelma toteutui 100 %:sesti. Nikotiinivalmisteiden myynnin todettiin tapahtuvan määräysten mukaisesti.

Asuntoyhteisön hakemuksesta voidaan määrätä tupakointikielto rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Vuonna 2020 käsiteltiin yksi hakemus, jonka perusteella määrättiin tupakointikielto.

Tupakkavalvonnasta kertyi tuloja 48 102,65 euroa ja nikotiinikorvausvalmisteiden myyntipaikkojen valvonnasta 455 euroa. Valvonnasta saadut tulot kohdentuvat budjetin mukaisesti ympäristöterveydenhuollon yksikölle.

Eläinlääkintähuollon suunnitelman toteutumisen arviointi

Eläinlääkäripalvelut

Eläinlääkäripalveluja annetaan kaupungineläinlääkärin vastaanotolla sekä tilakäynneillä. Niitä ei ole hankittu ostopalveluna. Eläinlääkäripalvelujen saatavuus ja laatu ovat olleet suunnitelman mukaisia vuonna 2020. Sekä peruseläinlääkäripalvelu että kiireellinen eläinlääkärinapu ovat olleet saatavilla kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä. Hyvinkäällä on lisäksi tarjolla yksityisiä eläinlääkäripalveluita sekä pieneläimille että hevosille ja tuotantoeläimille. 2. kaupungineläinlääkäri hoitaa virka-aikana sekä kiireelliset tapaukset että ajanvarausperusteisen työn. Järjestely perustuu priorisointiin ja ajanvarauksen joustavuuteen. Runsaan yksityisen tarjonnan vuoksi resurssi on riittävä. Vuonna 2020 Hyvinkäällä oli vastaanotolla 1825 potilaskäyntiä ja 222 potilaskäyntiä tehtiin asiakkaan luokse. Tuotantoeläinten terveydenhuoltopalveluja on ollut saatavilla, mutta kysyntää ei ole ollut. Kaikki terveydenhuoltopalveluja käyttävät tilat ovat solmineet terveydenhuoltosopimuksen yksityisen palveluntarjoajan kanssa. Eläinlääkäripäivystyksessä avun saatavuudelle asetetut valtakunnalliset kriteerit ovat täyttyneet. Päivystysalueella on käytössä keskitetty yhteydenottopalvelu. Päivystysalue on seutukuntien muodostama, eikä maakunnallista päivystysaluetta ole muodostettu. Seutukunnan alueella ei ole eriytettyä suur- ja pieneläinpäivystystä, koska hyötyeläinten määrä suhteessa pieneläinten määrään on vähäinen ja yksityisten pieneläinpalvelujen tarjonta on runsasta. Myös suurelaimille on tarjolla yksityisiä päivystäviä klinikoita seutukunnan alueella ja lähialueilla.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta

Vuonna 2020 eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan hoiti pääosin valvontaeläinlääkäri. 2. kaupungineläinlääkäri hoiti eläinten vientitarkastukset ja myönsi vientitodistukset sekä suoritti todettujen laittomasti tuotujen eläinten tarkastukset. Valvontaeläinlääkärillä on mahdollisuus pyytää kaupungineläinlääkäri tai terveystarkastaja mukaan tarkastukselle. Epäilyyn perustuvia eläinsuojelutarkastuksia tehtiin Hyvinkään alueella 63 kappaletta (vuonna 2019 65 kpl). Lukuun sisältyvät 8 määräysten ja kieltojen valvomiseksi tehtyä uusintatarkastusta. Tarkastusten määrä pysyi samana, vaikka Covid-19 pandemian vuoksi oli kolmen kuukauden sulkua muiden kuin räikeimmiksi teoiksi arvioitujen tarkastusten osalta. Tarkastusyrityksiä, joissa eläimen haltijaa ei tavoitettu tehtiin 23 kertaa. Valvonta edellytetään tehtävän pääosin ennalta ilmoittamatta, mikä selittää tarkastusyritysten korkean osuuden suhteessa tarkastuksiin. Eläinsuojelutarkastusten perusteella annettiin eläinsuojelulain 42 §:n mukaisia määräyksiä ja kieltoja viisi kertaa ja 44 §:n mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin ryhdyttiin neljä kertaa. Kaikkien vireille tulon kriteerit täyttäneiden epäilyilmoitusten perusteella tehtiin tarkastus. Täysin aiheettomaksi luokiteltiin seitsemän tarkastusta. Suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin vuonna 2020 ilmoitusvelvollisiin kohteisiin kuten hevostalleihin, eläinhuoneisiin ja eläinkauppoihin 10 kappaletta. Ilmoituksenvaraisia kohteita oli vuoden 2020 alussa yhteensä 28 kappaletta. Siipikarjatilojen salmonellanäytteet otettiin yhdeltä tilalta ja Ruokaviraston määräämät lintuinfluenssanäytteet kahdelta tilalta. Vuoden aikana todettiin yksi tarttuva eläintautitapaus (mehiläisten esikotelomätä), joka edellytti rajoittavien määräysten antamista. Taudin saneeraus onnistui hyvin. Hyvinkäällä oli kaksi koiria koskevaa eläinten laittoman maahantuonnin tapausta ja 11 Traces-järjestelmän mukaista vientitarkastusta. Valvontaeläinlääkäri osallistui LaatuNetin järjestämään eläinsuojelutapausta koskevaan interkalibrointiin, jonka tarkoitus oli mm. arvioida ja yhtenäistää valtakunnallisia toimintamalleja. Hyvinkään oma valvontaeläinlääkärin virka antaa mahdollisuuden myös hiukan suunnata valvonnan resurssia erittäin tärkeään

ennaltaehkäisevään eläinsuojelutyöhön. Vuonna 2020 valvontaeläinlääkäreitä haastateltiin Ylen kissapopulaatioita käsittelevään artikkeliin, ja hän osallistui Uudenmaan alueen Välitä viljelijästä - etätapaamiseen.

Korjaavat toimenpiteet

Tarkastuksella havaitut lievät eläinsuojelulliset epäkohdat pyritään oikaisemaan antamalla neuvoja ja ohjausta. Mikäli eläinsuojelusäädöksiä on rikottu, annetaan määräyksiä tai kieltoja sekä määräaika asioiden korjaamiseksi. Uusintatarkastus tehdään määräajan umpeuduttua. Neuvonnalla, ohjauksella, määräyksillä ja kielloilla on veloitettu tarkastuksen/päätöksen kohdetta saattamaan eläintenpito lainsäädännön vähimmäisvaatimusten mukaiseksi.

Puutteiden analyysi

Suurin osa annetuista määräyksistä koski eläimiä, joiden sairauden hoito oli laiminlyöty. Muita epäkohtia oli pitopaikan olosuhteissa ja liikunnan tarpeen toteuttamisessa. Määräyksiä annettiin myös ruuan saatavuudessa havaittujen epäkohtien ja eläinten laihuuden vuoksi. Määräykset kohdistuivat pääosin kissoihin ja koiriin, mutta myös hevosiin ja muihin eläimiin. Eläinsuojelulain mukaisiin kiiretoimenpiteisiin ryhdyttiin, kun eläimet oli jätetty ilman hoitoa.

Pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Vuonna 2020 ei rekrytoitu eläinlääkäreitä vakituiseen virkasuhteeseen. Sijaisia rekrytoitaessa varmistetaan aina Ruokaviraston ylläpitämästä eläinlääkärirekisteristä, että rekrytoitavalla eläinlääkärillä on oikeus harjoittaa eläinlääkärin ammattia Suomessa. Vuosilomien sijaisia ja ulkopuolisia päivystäviä eläinlääkäreitä valittaessa sovelletaan samoja perusteita kuin vakituisten valinnassa: huomioidaan henkilön pätevyys, työkokemus ja yleinen soveltuvuus tehtävään. Eläinlääkintähuollon henkilökunta on osallistunut soveltuviin koulutuksiin, joita ovat järjestäneet mm. Ruokavirasto, Aluehallintovirasto, Eläinlääkäriliitto, Suomen Eläinlääkäripraktikot ry ja Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ry.

Esitys	Ympäristölautakunta hyväksyy Hyvinkään kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin vuodelta 2020.
Päätös	Hyväksyttiin esityksen mukaan.
Liitteet	Kunnan EHO suunnitelman arviointi, Hyvinkää 2020
Täytäntöönpano	Toimenpiteitä varten - Tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Helsinki (sähköisesti)
Muutoksenhaku	Oikaisuvaatimus